

Oni mesec se je n. pr. izposodilo po 159 osebah 636 knjig in časnikov. Takega uspeha sami nismo pričakovali. Ni dneva, da bi si kdo ne izposodil kake knjige ali kakega časnika, ali da bi kdo ne čital v bralni sobi. Posebno veliko udov si izposojuje ob nedeljah, ko prihajajo k opravi. Ob nedeljah in praznikih nam je soba skoro premajhna. Zlasti nas močno veseli, ker prihaja tako lepo število mladeničev v čitalnico; mesto da po trgu postopajo ali po gostilnah popivajo, prebirajo skrbno časnike in knjige. Vrlega »Slov. Gospodarja« gre vsak teden po 6 iztisov med ude. Zanimivo je, kako se takorekoč trgajo zanj. Vsak petek popoldne ga prinese pismonoša, a vrli mladeniči že čakajo nanj ter si ga hitro razdelé. V nedeljo pa ga zopet vrnejo, da se drugim izposodi. V obče moramo, gosp. urednik, Vam na čast, priznati, da »Slov. Gosp.« ljudstvo najrajši prebira. O, naši mladeniči so dobrega, dovetnega ali prejemljivega srca. Postavljanja okoli cerkve ob nedeljah in praznikih ne poznajo, krvavega pretepa ali poboja že ni bilo slišati več kot 25 let. Čast vam, vrli slovenski mladeniči! Kako lepo vas je videti po nedeljah, ko imate svoj sv. križev pot — 85 vas je —, kako lepo vas je slišati, ko ginljivo zapoje: »Oj, pridite stvari . . . .« Kadar pa vas bo pri bralnem društvu tudi 85, takrat bo naše veselje popolno! Ako bi smeli, svetovali bi odbornikom slehernega bralnega društva, naj imajo prvo skrb zato, da se knjige in časniki izposojujejo na dom. Vsem udom, blagim in drugim podpornikom in prijateljem »gosp. bralnega društva v Kozjem« vesele praznike in srečno novo leto!

Od Save. (Lahko noč!) »Tiho, tiho, in po časi, da stopinja se ne glási; zakaj pa? Da ne vzbudimo iz blaženega spauja narodnjakov brežiškega okraja, zlasti pa mestnih Slovencev; kajti njih velika večina dremlje, spi. O tem sem se prepričal, mudeč se nedavno v Brežicah. Tu pridrdra od severo-vshoda še precej eleganten voz, ki pa kmalu vkrene na dvorišče strastnega nemškarja, rojaka od Sotle, g. Druškoviča, ki vedno voli proti nam ter pošilja svoje otroke v nemško solo. V »Narodnem domu« je menda lastniku — Slovincu omenjenega voza, dvorišče premajhno in hlev preslab ter kosilo predrago. Lahko noč, narodnjak! — Tam pred Matajzovo trgovino stoji cela vrsta tovornih vozov — slovenskih malih trgovcev iz K. itd. Osi se šibé, tako so naložili Slovenci nemškutarskega blaga, da je razpečajo pri svojih bratih doma. Boljši jim je plesniv nemškar Matajz, kakor vrla narodnjaka Varlec in Umek. Lahko noč, kupčevalci in odjemalci nemškutarskega blaga! — Zvečer sem si hotel v gostilni »Narodnega doma« razvedriti otožnega duha v družbi brežiških Slovencev. Močno sem se varal. Trije, štirje možicelji — to je vsa družba. Nekateri Slovenci so preponosni, da bi se mešali med ljudi »nižje vrste«, zato se le ob velikih slovesnostih prikažejo v »Narodnem domu«. A tudi ljudje nižje vrste razločujejo še »nižjo vrsto«, ti so pa kmetje in rokodelski in drugi pomočniki; zato se zadnji tako redko prikažejo v »Narodnem domu«, kakor prvi. Zato je pa tudi kmet, zlasti kmečki mladenič in rokodelc sam sebi prepuščen, kakor zajec v hosti. Večina slovenskih gospodov ga ne pogleda. Ni čuda, da o priliki nemških slavnostij z Nemci upije, pije in zabavlja, ni čuda, da zahaja rajši v nemšurske gostilne. Lahko noč, brežiški Slovenci! — Drugo jutro grem v sosedno vas Št. Lenart, kjer prebivajo boljši Slovenci. Res da! V narodni gostilni pri Petrišiču mi je prav ugajalo, najbolj pa mladi gospodar, navdušen Slovenec. Pogovarjava se o brežiških razmerah, katere mi on še bolj razjasni. Pokliče sosedovega Janeza. Pripovedujeta mi, da sta že večkrat prosila brežiške Slovence, naj ustanové kmečko bralno društvo. Vedno so odgovarjali, naj

pristopimo k »Čitalnici«, česar pa naše kmečke razmere ne dopuščajo. Ta pa je bridka! Ljudstvo prosi kruha — duševnega, a ni ga, ki bi mu ga lomil. Lahko noč, gospoda! A še vas bom dramil, ako kmalu ne ustanovite kmetom primerne bralnega društva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetleni cesarju je ont dan bil ogorski finančni minister Lukač, včeraj pa baron Banffy. — Galiski minister je postal Leski, hrvški moravski namestnik, s katerim pa Poljaki niso zadovoljni. — Oni deželni zbori, v katerih se ni bati narodnostnih prepričev, bodo koj po Božiču sklicani.

Češko. Shod čeških zaupnih mož v Pragi je bil izvrstno obiskan. Vsem poslancem se je izrekla zaupnica. — V Planu je zopet državnim poslancem izvoljen Iro, ki je v državnem zboru očitno lagal. O zaslepljeni nemški volilci!

Štajarsko. Edmund grof Attems je že imenovan deželni glavarjem. Mož je strasten Nemeč in baš on je kriv, da so naši deželni poslanci pred dvema letoma morali izstopiti iz dež. zbora. Ali bo zdaj zopet tako?

Koroško. Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi shod dne 26. dec. v Puhmi pri Rožku in v Borovljah, dne 27. dec. pa v Železni Kaplji. — Vrli »Mir«, kateremu prav veliko naročnikov želimo, je bil zadnjič konfisciran radi dopisa iz Dobrle vasi.

Kranjsko. V nedeljo so na shodu katol. političnega društva v Ljubljani govorili dr. Šusteršič, dr. Žitnik in Povše za zedinjenje katol. in narodne stranke na Kranjskem. V ta namen se tudi vsi slov. državni poslanci zberejo dne 27. dec. v Ljubljani. Bog daj popoln uspeh! — Nov list, »Deutsche Stimmen«, je začel izhajati v Gradcu za kranjske in primorske Nemece.

Primorsko. Poveljnikom c. kr. mornarice je imenovan viceadmiral baron Spaun. — Slovenci so prav veseli, da je odstopil cesarski namestnik Rinaldini. — Novi namestnik Goëss je postal cesarjev tajni svetovalec.

Hrvaško. V Reki so pri občinskih volitvah zmagali Lah-avtonomisti, ki se bodo branili zoper nove ogerske postave. — Potočnjak je od 70 saborskih sej izključen. — Sabor je vsprejel začasno pogodbo z Ogersko. Sicer pa Hrvati že mislijo na to, kaj jim bo početi, ako se avstro-ogerska pogodba ne sklène.

Ogersko. Gosposka zbornica je zavrgla postavo o pomadjarjenju vseh krajevnih imen. — Neodvisna stranka državnega zbora je baje voljna glasovati za začasno pogodbo z Avstrijo, toda ustanoviti se mora samostojna banka in urediti samostojno carinsko ozemlje.

Vnanje države.

Rim. Te dni so slovesno odprli rusinski kolegij ali visoko bogoslovsko solo. Navzoč je bil tudi premiselski škof Čehovič, ki se je par dni poprej bil predstavil sv. očetu.

Italijansko. Ministerski predsednik Rudini že ima vso vlado skupaj, vendar tega ne more vesel biti, ker ima v parlamentu ali državnem zboru na svoji strani prav majhno večino, kar se je prvi dan pokazalo, ko se je z ministri parlamentu predstavil.

Francosko. Družba, ki bi imela skopati panamski kanal v Ameriki, je pred več leti sto in sto milijonov zgubila, ker so si družbini glavarji in njih

prijatelji žepe napolnili. Zoper nekatere te panamske sleparje se je oni dan začela sodnijska obravnava.

Nemško. Princ Henrik, brat cesarja Viljema, se je pred tednom odpeljal z vojnim brodovjem na Kitajsko, da boče ondi utrdil pristanišče Kiao Čao ter morda kaj zemlje pridobil, ali temu se bodo uprli Kitajci, pa bržčas tudi Angleži. — V državnem zboru se je par poslanev vtikalo v naše avstrijske razmere.

Rusko. Ker je Nemčija zasedla kitajsko morsko pristanišče Kiao Čao, zasedla je Rusija pristanišče Artur. Kdor pa ima Artur, temu je pot odprta v glavno kitajsko mesto Peking. Rusija si je dozdej bila z Kitajsko prav dobra, če si bo še zanprej, potem gorje nemški prevzetnosti na Kitajskem.

Špansko. Filipinski otoki so popolnoma pomirjeni, vsled tega je oni večer bil Madrid, glavno mesto, razsvetljen. — O generalu Weyler-ju se govori, da hoče Don Karlosa posaditi na španski prestol. Pač ne boče slo!

Za poduk in kratek čas.

Božični zvonovi.

(M. T. Savinjski.)

Dobnikovi otroci so že vso zimo koperneli po toliko veselih božičnih praznikih, zlasti pa se niso mogli včakati sv. večera, ko so dobri stari oče ali dedek postavljali jaslice. Najprej so prinesli s podstrešja trioglato desko, pritrčili jo v kotu nad mizo, na njo pa nadevali smrekovih vej. Te so tako pokrili z mahom, da je bil videti lepo zelen hrib, sredi katerega je stal z zvezdicami okinčan lesen hlevček.

»Zdaj pa mi daj, Drejček, sv. Jožefa, Jezuščka in Marijo«, rečejo dedek najmanjšemu izmed otrok, ki je že bil izmed vseh drugih podobic iziskal one tri, koje so dedek najprej zahtevali, da je postavijo v hlevček. »Osleka in voleka ne pozabiti«, tako je Drejček zaklical ter z veseljem gledal, kako se mu mali Jezušček ljubo smehlja iz zelenega mahú. Sestrice so držale že vsaka po jedno ovčko in nekaj pastirčkov in prosile, da bi je dedek kmalu postavili krog hlevčka; saj plot že stoji, da bi katera ovčka ne ušla, med tem ko odhité pastirci molit novorojenega Zveličarja.

Drejček pa je med tem stikal po škatlji, da bi ujel velikega slona z zamorcem na hrbtu, ki se je tako grdo režal, da ga je vselej s strahom opazoval, ali se ne bo morda oživel in skočil raz visokega sedla. Dedek so slona posadili vrh brega, daleč od ovčic — ker slon bi se jih gotovo lotil, ali se ga one vsaj prestrašile — tako je deček modroval. Slednjič se še je zalesketalo mesto Betlehem nad gričem, in okna so se bliščala v rudečih, modrih in zelenih barvah — oh kako lepo je bilo vse to! Otroci so kar strmeli z odprtimi usti in trdili: »Dedek, letos pa so jaslice najlepše!«

Starček se dobrohotno nasmehne, in ko so bile ropotije spravljene in vse zopet pobrisano, usedejo se otroci s starim očetom k peči na klop, ter zvesto poslušajo čudovite prigodbe, katerih so dedek toliko znali. Otroci še opazili niso, ko so prinesli mati večerjo in še le, ko je ustal stari oče ter posadil Drejčeta na tla, zagledajo kadečo se juho na mizi.

Očeta ni bilo; umrl je bil spomladi in zato dedek »molijo naprej«. Med večerjo seveda otroci niso smeli govoriti, tembolj pa so jim rojile misli po glavi. Drejček si je želel, da bi že bil velik in smel iti k polnočnicam, kakor mati in sestrice; tekel bi tudi rad k potoku ter čakal polnočne ure, ko se na hip Jezusovega rojstva spremeni voda v vino. Tudi bi sila rad vedel, kako se v sveti noči pogovarjajo drevesa in živali. — A zaman

so bile njegove otroške želje, kajti po večerji so ga djali mati v postelj, med tem ko so se sestrice opravljale za božjo službo. Kmalu se duri za njimi zapró, a on je ostal sam s starim očetom. Videl je, kako so dedek vzeli molitvenik, se usedli za mizo jaslicam nasproti ter si nataknili velike, črnoobrobene očali. Često-krat so pobožno sklenili roki ter pogledali proti božjemu detetu, kamor je tudi Drejček neprenehoma obračal očesci, dokler se mu nista v trudu zaprli; a sanjal je še vedno naprej o jaslicah ter videl prihajati angeljčke z nebes ter prepevati »Gloria in excelsis Deo!«

Nakrat pa ga je rahlo vzbudila dedekova roka. O polnoči, ko so zvonovi slovesno oznanjali prihod Zveličarja, odprli so dedek okno in ga poklicali: »Drejček, slišiš božične zvonove? Zdaj pa moliva očenaš za sovražnike«. — »A zakaj za sovražnike«, vpraša deček. »Veš Drejček«, rekli so dedek, »božični zvonovi pravijo: Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji; sovražniki naši pa nočejo miru, zato pa moramo sosebno na sveto noč Boga prositi, da omehča njih srca k spravi. Ni jih tako umél, teh dedekovih besed kakor človek, ki je že v življenju bridko skusil sovraštvo hudobnega srca, vendar je prav pobožno molil ta očenaš za sovražnike. Nato je tako sladko zadremal, da ni slišal ničesar več, niti tega, da so se vrnili mati in sestrice. —

Celo drugače je bilo pri hiši soseda Kocjana. Tudi tukaj so sedeli trije otroci za pečjo ter bi gotovo z radostjo gledali in pomagali, če bi jim dobri dedek ali očka hotel postaviti jaslice! A dedeka niso imeli več, in oče njihov ni imel časa in veselja do tega posla, tudi se mu je usmililo dati kako desetico za take čenčarije, kakor je imenoval sosedove jaslice. Zadnji čas je postal posebno čmeren in togoten. V njegovem srcu je vladal srd in sovraštvo in od tega časa ni bilo več miru pri hiši.

Sprl se je bil namreč koj po Dobnikovi smrti s sosedo zaradi gozdne meje. Ona, sicer pohlevna žena, si ni mogla dati prikrajševati pravic ter je iskala pomoči pri sodnji in jo tudi našla. To je Kocjana neznanško razkačilo. Zasmehovanje drugih vaščanov ga je še bolj razvnelo, in jel je smrtno sovražiti svojo sosedo in vso njeno družino. Kolikokrat je šel mimo njene hiše, zavrela mu je kri, in prišel je slednjič do tega, da je noč in dan premišljeval, kako bi se maščeval.

Sosedí Dobnici ni ostalo prikrito, da ima Kocjan strašno mržnjo do nje. Poskusila je često, dati mu dobro besedo; a vselej jo je tako ostro zavrnil, da je slednjič zgubila pogum, ogovoriti ga še kedaj; pač pa je iskreno prosila Boga pomoči in sprave.

Minolo je leto in zopet so prišli božični prazniki in Dobnikovi so postavili krasne jaslice. Mati in hčerke so odšle k polnočnicam, dedek pa bedeli in molili pri spečem Drejčku. — Kocjan nocoj ni imel miru. Žena je že tri dni ležala za vročinsko boleznijo, otroci pa tarnali, da nimajo jaslic kakor sosedovi in slednjič prosili, ali bi smeli tjakaj. Že samo ime Dobnik ga je razvnelo, začel se je rotiti in preklinjati, da so otroci strahoma utihnili. V jezi spiije par kozarcev vina, vzame klobuk ter otide. Brezsmotreno koraka naprej in srečuje ljudi, ki gredo k polnočnicam. Vsi so bili prijazni, veselo se pomenkovali in radostno hiteli naprej. To ni bilo zanj. Srd in nevolja mu krčita srce, obraz mu žari in obrne se zopet nazaj proti domu. Ko pride do Dobnikove hiše, zgane se nehoté in se ustavi. Strmi nekam pred se v nočno nebo, kjer so zvezdice milo in prijazno migljale, a on tega niti ne vidi. V duši so mu ustajale podobe, ki ga vnovič mučijo: Kako je bil zaradi mejne tožbe osramočen pred sodnikom, pred vsemi vaščani, da celo župnijo. Pri spominu na to